

ASUKKAIDEN OSALLISUUS KAUPUNKI SUUNNITTELUSSA - MENETELMÄNÄ WIKI-SUUNNITTELU

Avainsanat: osallisuus, yhteisöllisyys, yhteistyö, asukkaat, kunnat, kaupunginosa

Kenelle: kaupunkisuunnittelijoille, asukkaille, kaikille kaupunkisuunnittelusta kiinnostuneille

Tavoite

Lisätä vuorovaikutusta kaupunkilaisten ja kaupunkisuunnittelijoiden välillä, hyödyntää asukkaiden arkitietoa kaupunkitilan käytöstä sekä vahvistaa asukkaiden tunnetta omasta kaupungista.

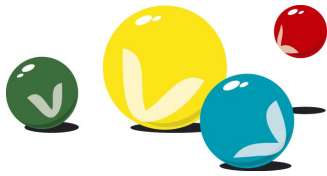
Hyvä käytäntö pähkinäkuoressa

Kaupungin suunnitteluviranomaiset ottavat asukkaat mukaan esimerkiksi uuden asuinalueen tai korjaus- ja täydennysrakentamisen kohteena olevan kaupunkialueen suunnitteluun. Osallistaminen voidaan toteuttaa perinteisten kuulemistilaisuuksien lisäksi järjestämällä työpajoja kaupunkisuunnittelusta kiinnostuneelle asukasryhmälle. Ryhmä kootaan etukäteen esimerkiksi lehti-ilmoituksen avulla. Työpajoihin osallistuu myös suunnittelun kohteena olevan alueen arkkitehti sekä tarvittaessa muita kaupunkisuunnittelijoita. Työpajat voidaan järjestää kaupungin työntekijöiden voimin tai pajojen toteutus voidaan ostaa ulkopuoliselta taholta. Työpajoissa asukkaat suunnittelevat kohdetta pajan vetäjän johdolla. Pajoihin voidaan kutsua vieraisiksi eri alojen asiantuntijoita, esimerkiksi maisemasuunnittelija tai ekologisen rakentamisen asiantuntija.

Toteuttaminen

Suunnittelun kohteena olevan alueen arkkitehti ja muut kaupunkisuunnittelijat miettivät työpajojen sisällön ja määrän, kokoontumistilat sekä aiheet. Etukäteisvalmisteluihin voidaan palkata mukaan myös ulkopuolinen taho, esimerkiksi arkkitehtiopiskelija tai konsultti. Työpajan osallistujien löytämiseksi laaditaan ilmoitus, joka voidaan julkaista internetissä, lehdessä tai käyttäen muuta kaupunkilaiset tavoittavaa viestintää.

Työpajoja voi olla yksi tai useita. Pajojen teemat voivat vaihdella eri kerroilla, ja mukaan tapaamisiin voidaan kutsua eri alojen asiantuntijoita. Työpajoissa asukkaat suunnittelevat erilaisten rakennuspalikoiden (pahvin, palikoiden, legojen, kierrätysmateriaalien) avulla uutta aluetta tai korjaus- ja täydennysrakentamisen kohdetta pajan vetäjän ohjeistamana. Työpajat voidaan toteuttaa myös esimerkiksi vain keskustelemalla etukäteen valituista teemoista. Tärkeintä on saattaa kaupungin suunnitteluviranomaiset ja asukkaat yhteen ja luoda mahdollisuus vaihtaa näkemyksiä. Kaupunkisuunnittelijat kokoavat asukkaiden luomat suunnitelmat sekä ideat yhteen ja huomioivat ne mahdollisuuksien mukaan kohteiden suunnittelussa.

4V-hanke
Välitä, Vaikuta, Viihdy, Voi hyvin

HYVÄ KÄYTÄNTÖ

ASUKKAIDEN OSALLISUUS KAUPUNKI SUUNNITTELUSSA - MENETELMÄNÄ WIKI-SUUNNITTELU

Resurssit

Asukkaita osallistavien työpajojen suunnittelu, osallistujien kokoaminen ja työpajojen tulosten purku vaativat kaupunkisuunnittelijoiden työaikaa. Jos työpajat toteutetaan rakentamalla suunnittelun kohteena olevasta alueesta pienoismalleja, työaikaa kuluu myös materiaalien hankintaan sekä syntyvien mallien tallentamiseen (valokuvaukseen). Jos työpajat tilataan ostopalveluna esimerkiksi konsultilta, kaupungin työntekijöiden työpanos pienenee huomattavasti.

Työajan ja mahdollisten palkkakulujen lisäksi rahaa tarvitaan myös ilmoitukseen osallistujaryhmän kokoamiseksi sekä työpajojen materiaaleihin, tilan vuokraan ja tarjoiluun. Myös vierailevien asiantuntijoiden palkkioihin on hyvä varautua.

Kokemuksia

Asukkaiden osallistamista kaupunkisuunnitteluun kokeiltiin Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen ja 4V-hankkeen yhteistyönä Vermon tulevan asuinalueen suunnittelussa. Ryhmä asukkaita koottiin Länsiväylässä julkaistun lehti-ilmoituksen avulla ja työpajoja mainostettiin paikallisesti Leppävaaran Raittikarnevaaleilla. Ryhmään valittiin 15 asukasta. Työpajoja järjestettiin Leppävaarassa Sellon kirjaston tiloissa yhteensä kolme. Työpajoissa oli vetäjän ja 4V-hankkeen työntekijän lisäksi mukana alueen arkkitehti sekä tarvittaessa muita suunnittelijoita. Ryhmäläiset kokoontuivat lisäksi kerran 4V-hankkeen johdolla jakamaan kokemuksiaan pajoista.

Kaupunkisuunnittelukeskus palkkasi ulkopuolisen konsultin Dodo ry:n kautta suunnittelemaan ja vetämään työpajat. Konsultti toteutti pajat käyttämällä itse kehittelemäänsä wiki-suunnittelua, jossa jokainen osallistuja voi tuoda oman osansa pienoismalleihin, ja toinen ryhmä jatkaa edellisen ryhmän työtä. Konsultti työsti työpajojen välillä ryhmäläisten tekemiä malleja seuraavaa kertaa varten. Työpajojen jälkeen konsultti koosti malleista yhden ehdotuksen ja raportin, jonka hän esitteli alueen kaavaa valmistelevalle ohjausryhmälle. Ehdotusta tultaneen hyödyntämään kaavassa soveltaen. Alueen arkkitehdin mielestä kokeilu oli hyvä, sillä keskustelu asukkaiden kanssa tapahtui täysin myönteisessä ilmapiirissä. Raportti työpajasta: <http://www.slideshare.net/ptatters/wikivermo>

Hyödyt kestävästä kehityksestä

Asukkaiden osallistaminen kaupunkisuunnitteluun luo tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä. Osallistajat saavat myös lisätietoja esimerkiksi yhteisöllisestä ja ekologisesta asumisesta, jos ne nostetaan omiksi teemoikseen työpajoissa.

Yhteystiedot

Espoo, kaupunkisuunnittelukeskus, arkkitehti Lotta Kari-Pasonen
Konsultti Peter Tattersall